

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT... 20 CÉNTIMS

> ATRASSAT, AB FOLLETINS... 40 >

> SENSE FOLLETINS... 25 >

SUMARI:

Patria, per F. Pujulá y Vellés.—Pagesença, per L. Escardot.—L'Associació Wagneriana, per Joaquim Pena.—Recorts de café, per Francesch Oliver.—Lluyta ideal, per Pere Prat Jabal·li.—L'encis del Sant Divendres (fragment), per Geroni Zanné.—Observacions sobre la vida moderna (continuació), per Emili Tintorer.—Teatres, per idem.—Nota d'estiu, per Jaume Terri.—Flors..., per Narcís Gili Gay.—Un cant, per Xavier Zengotita Bayona.—Novas.

FOLLETÍ:

CROQUIS CIUTADANS, per Apeles Mestres. Pròlech: Plech IV.

NATURA, per John Ruskin, traducció de Gebrià Montoliu. Plech 6.

PATRIA

Del concepte equivocat que's té de la patria'n neixen totes las aberracions politicas, ó per dirho millor, més extensament, las aberracions humanas qu'en l'actualitat son norma de conducta pera individus y associacions. Entench jo que convindria que'ls pensadors dediquessin gran part de la seva activitat á aclarir el concepte de patria als ulls del poble; es més, no sols crech que fora convenient, sinó necessari, si es que's vol que'ls homes sápigam de quina manera han de recorre'l camí de la seva vida. Bé sabém molts, y no m'atreveixo á dir tots, perque fins dihent molts crech que m'excedeixo, que

pera fer us d'una cosa cal saber quina cosa es El *nosce te ipsum* tan bescantat y tan poch seguit, reconeix aquell principi, perque efectivament, pera desenrotllar la vida de la meua personalitat, cal primer que sápigam quina cosa es, quantitativa y qualitativament, la meua personalitat; y al exteriorisarse, l'home deu posarse en iguals condicions respecte als objectes exteriors ab que pretén relacionarse. Aquesta regla de conducta no s'ha seguit en lo que diu relació á la patria, y las conseqüències han sigut funestas, y no cal demostrarlo'l mal us que de la patria s'ha fet, ja que las tals conseqüències tots las toquem ara com ara.

Cantan la patria'ls poetes, se nomena arreu y per tots, y la majoria dels que la cantan y la majoria dels que la nomenan no'n tenen d'ella noció de cap género. Afirmanla'ls uns, néganla'ls altres, y en ultim lloch la paraula patria ha vingut á formar part d'aquell grup de paraulas que's portan la poesia en sa vaguetat: *paraulas fetas*, tan perniciosas com las frases fetas, sense més valor que'l que tenen: *primavera, tardor, flor, amor*, etc., sempre escayentas quan se vol dir molt no volent dir res, sempre de bon veure en mitj d'una oració, sempre acceptadas, perque'l que las diu no las hi dona cap significat y deixa al que las escolta'l trevall de definirselas y d'ex-

prémerlashi la poesia, lo que fa que sempre las trobi del seu gust.

Negan els uns la existencia de la patria, però com que al negarla no diuen que la que negan es la mal entesa que'ls altres afirmen, neix la confusió y's produheixen per conseqüència las teorias politicas no practicable per lo mateix que's fundan sobre la sorra inestable.

Els que l'afirmen desconeixent el seu verdader concepte, arriban á conclusions completament renyidas ab l'ordre natural. Per aquests patria es la caixa ahont han nascut, caixa que per uns ve limitada per fronteras, que per altres no té límit y comprén tot el món. D'abdós criteris capritxosos n'ha de néixer forsosament la lluyta. Els qu'admeten la patria universal, tot fent deduccions, no arriban sinó á exagerar els mals dels que l'admeten ab límits; aquests últims, en la degeneració (perque degeneren forsosament, donchs tot lo antinatural degenera en lloch de progressar, ja que la naturalesa no accepta vestimentas), arriban al exclusivisme, y acaban per sentir la patria no en el sentiment d'amor, sinó en el del odi vers tot lo extrany; es á dir, no afirmen, negan; no atrauen, repeleixen; no abressen, empenyen.

Y tot el mal prové del desconeixement de la personalitat humana. Aixís com l'esclau era considerat com á cosa inherent al fundo y seguia la condició del immoble, aixís com el tronch de cavalls forma part del cotxe, aixís se considera al home quan s'enrahona de patria. Y si en la práctica tothóm s'atindrà als cavalls y á sas qualitats pel dessobre de las del cotxe, en qüestions de patria tothóm s'atén al terror, y las conseqüencias, sobre ésser depriments, son falsas.

Heusaquí l'erro dels qu'afirmen y dels que negan la patria: l'atendres solzament al terror. El capritxo es sa regla, la imposició son únich sosteniment.

Que no s'entén aixís á Catalunya, ben clar ho demostran las hermosas tendencias autonomistas cada dia més punyentas y cada dia ab sa virtut de vida aproximant més y més als homes y acabant las lluytas que á res conduheixen y que *Demá*, mercés á la gran abraçada que tots ens farém, desapareixerán per complet. Si alguna tendencia's nota

á considerar la patria baix el punt de vista territorial, es sols degut á las exageracions á que porta la oposició; més, quan aquesta's fa completament fora del ordre natural.

La patria soch jo; patria es la meua voluntat. En virtut de la voluntat se constituheixen els sers, y en virtut d'ella cercan el medi ambient més propi pera desenrotllar la seva existencia més fàcilment, ab més estalvi d'esforsos, ab menys desgastament d'energias. Aquesta facilitat, aquest estalvi, aquest menor desgastament se troba, com es natural, al costat d'aquells que tendeixen vers el mateix fi, porque's ve á constituhir una mena de divisió de treball en lo animich. Tot aquell que compareix á la vida possessionat d'una voluntat semblanta á la meua, forma part de la meua patria. Tot aquell que la posseheix diferente, no'n forma part; el seu contacte no'm facilita'l meu desenrotllo y no sento vers ell l'atracció que sento vers els primers.

En aquest principi's basa l'autonomisme, y, com es natural, se'l combat titllantlo d'egoista y afirmant que conduheix al exclusivisme y á la negació. Els qu'aixó afirmen tenen rahó desde'l moment qu'ells compreen la patria d'un modo absurd; son lògichs, tenen rahó dintre de son modo de pensar, una rahó que podriam dirne acomodaticia ó convencional, però que no's pot acceptar per falsa. Precisament l'autonomia basada en aquell principi es tot lo contrari del egoisme, del exclusivisme y de la negació. En quant un home compareix al món ab idéntica voluntat vers un fi determinat, forma part de la patria meua. La voluntat per la vida la senten tots els sers: en aquest sentit me sento lligat á ells dintre d'un mateix ordre ó patria de vida, y ma patria es el món. Lo mateix dich dels homes qu'en el pensar, ó en sas activitats materials, s'identifican ab mi: en aquest sentit ma patria es el conjunt d'homes que pensan y produheixen d'un modo simpátich á ma manera de pensar y produhir. L'idioma, el caràcter, las costums idéntichs aplegan al meu entorn més fermament als que's troban en aquest cas: en aquest sentit formo part de la patria composta per aquells homes que, assemblantse més á n'à mi, me permeten desenrotllar al seu costat ma existencia més fàcilment que vora de altres.

L'autonomia, al reconeix el verdader sentit de la patria, al fer-la emanar del home, engrandeix la Terra y dignifica al individu; fer emanar el concepte de patria de la terra, es empetitir-la y fer al home l'esclau d'ella.

PAGESENCA

El pobre senyor rector suhava de valent, y á pesar seu, pensava qu'era molt mal'hora aquella pera enterrar l'albat. Ja que, aixis com aixis, havia d'anarsen al cel, més li haguera valgut dos dias avans, qu'encara estava núvol y l'ayret guardava aquella frescor lleu y agradosa de las pinedas y alzinars amarats d'aygua; però aquella tarda d'agost, xafogosa, ardenta, en que'l sol queya ab una xardor y una llum marejadoras, la pujada al mas d'en Jornet se feya pesada de debó.

L'escolanet bufava, de tant en tant reposava la creu entre'ls esbarzers polsosos que vorejaven el camí, y seya un instant á terra. Mossén Tomás s'axugava'l front, y cercant un xich de replá en el marge, també reposava; però tenia pressa per enllestir, puig ans de las set volia tornar á ésser á la rectoria. L'endemà hi havian funerals al castell d'Alet, y ell y sos companys els rectors de Collrisolas y Benisset, que ja l'esperavan, volian, ab la fresqueta, emprendre ab las eugas el camí d'Alet ahont arribarian á quarts d'onze de la nit, pera dormir tranquilament en un d'aquells tous y majestuosos llits ab talam, que ell recordava d'altres cops ab certa fruhició.

—Animo, Pepet!—digué'l bon rector al escolá qu'estava com adormit, els dits de la mà dreta dintre la espadenya de la que's treya pedretas.—Ja hi som: dos credos y arribarem al mas.—

Tornaren á emprendre la pujada, qu'allí's feya més dreta. Un aixám de moscas zumzejava per las bardissas, las cigalas xerravan sa molestosa lletania, la olor de mel qu'eixia de las faberas tardanas arribava á corpendre, mentres el cant del gall, com espinguet de clari, pujava en notas vibrantas en mitj d'a-

quella blavor intensa, d'aquella llum crúa, carregada de pesanta polsina d'or.

Anavan avensant. Las olors de mel ja no's sentian; en cambi un baf calent de ramat, de femers, de pallissas, feya estossegar al vell rector.

Sota l'ombra de gegantinas figueras y lladoners s'alsava'l mas, pobre, rónch, negre, torrat pels sols qu'havian besat sas pedras durant dos sigles. A un costat de la porta, una lloca ab sos pollets, vestidets de fi plomissol de canari, picava en el femer ab ardor, escampant á grapats la palla consumida. Dos baylets ja grandots jugavan á terra ab una cadellada de conillers, qual mare voltava per allí arrastrant sos pits pel pedruscall, fets els ulls de topaci en els arribats.

—Mare!—crida'l més gran, atansantse á la porta.—Ja son aquí!—

Y abdós besaren la mà del cansat capellá.

Surtiren de dintre dugas donas vestidas de negre, ab caputxas, y s'acostaren.

—Entri, mossén Tomás; la Rosa es á dalt, ja baixarà aviat; mentres tant vosté reposará un xich.—

Entra'l rector aixugantse'l front, y's deixá caure en el primer ascó que trobá:

—Si, deixeu-me reposar, y si voléu d'aquí una estoneta donarme un trago d'aygua fresca, vos ho agraíre de valent.—

Petjadas de cavall se sentiren al cap d'uns instants, y un'euga aletzana's deturá.

—El senyor metje que ve á veure l'avía—digué'l noyet, entrant seguit d'un home jove, de simpátich aspecte, de rostre moreno, d'ulls foscos d'esguart pensatiu y cabellera rissada, vestit de negre y cubert el cap ab un ample barret de palla que's tregué al entrar.

—Mal'hora aquesta, y mal camí pera vosté, mossén Tomás: ¿veritat?

—Si, però qué s'ha de fer! La feyna es la feyna, y si jo no tingués un parell de dotzenas anys, y un altre parell d'arrobas que'm fan nosa, ni las calors ni las pujadas me farien por. Ab tot, alabat sia Deu. Y donchs ja ho veu, senyor Grau: el pobret Antoli se'n ha anat al cel, tant mateix.

—Tant de bé li ha fet Deu—respongué'l metje ab un sospir.—¿Qué podia esperar en aquest món?—

Y, després de breu silenci, afegí:

—Ab el seu permis vaig á veure á l'avía.

—Y d'aqueixa ¿qué'n farém?

—No gran cosa bona, com Deu no fassi un miracle—digué'l metje pujant els ennegrits esgrahons de pedra, dret cap dalt de la masia.—

Creuhá una gran sala quin empostissat cubrian casi totalment estesas de monjetas y patatas. Del sostre penjavan encara alguns aixuts tomátechs y algùn qu'altre forch d'alls, mentres una embafadora olor omplia l'ambient. Entrá en una cambra ahont jeya l'avia, ver esquelet cubert de moreno pergami. Dos ullets negres, plens de vida encara en sas fondas concas, se fixaren llagrimosos en el metje que la polsava, y una veu trencada eixí apenas d'entre uns llabis que no's veyan de tan enclotats, pera dir:

—Ay, senyor Grau, qu'estich malalta! Pobre Antolinet! Jo qu'e'm creya anarmen avans qu'ell... M'ha passat al devant!... Pobret, pobret!...

El metje arrugá'l front.

—¿Cóm ho heu sapigut?—preguntá.

—Bé prou que m'ho han dit desseguida la jova y la quitxalla!—repetia la velleta ab to planyivol.

—No diguéu *pobret*, Francisca—respongué'l metje ab veu serena y pausada.—Pobret d'ell si hagués viscut! Rich es ara, més que nosaltres, l'angelet qu'es al cel. ¿Ahont teniu la jova?

—Per l'altra cambra, senyor, que deu acabarse d'endressar per'anar al enterro.

—¿Y'l vostre fill?

—Encara es á la vila y fins demá no tornarà. Pobret, pobret!—gemegava la jaya.

—Rosa!—crida'l metje, desde la sala:—surtiu si vos plau.—

Y en tant, se feya aquesta reflexió:

—Hi há gent que son pitjor que las bestias!—

Aparegué prompte, á mitj vestir, una dona jova encara, alta y sapada, de faccions correctas y bona planta, mes d'aspecte antipátich per la duresa de sa mirada y de son front, petit y tossut.

—Vos havia encarregat no dir res á la vostra sogra de la mort del Antoli, y no heu tingut en compte mon consell. Está pitjor y més mala de lo que vos penséu. Enviéu al poble desseguida á fer aquesta medecina. ¿Qui resta ab ella mentres enterran al nen? No pot estar sola.

—El noy gran, ó bé una servidora.

—Si, val més que vos quedéu. Ja aniré jo á acompanyar l'albat: no deixéu á la vostra sogra.—

Torná á baixar el metje, capficat y com trist. A la entrada, sobre la taula, una caixeta emblanquinada ab cals y pintada de llepadas blavas, sense tapar encara, deixava veure un perfil de cara. Aquella cara devia haver sigut bonica com un sol quan la sanch rosava sas galtas, puig els ulls fondos, admirables de forma, tenian llarguissimas pestanyas, y'l cap era tot cubert de cabells rossos caragolats. La boqueta, contreta per un darrer espasme, guardava encara son dibuix fi y delicat. Un miserable vestit blanch cubria aquell cos de geperudet, y'ls peuhets surtian erts de dintre unas espardenyetas novas.

La jova s'acostá al mortet y restá contemplantlo bona estona, el rostre cubert d'un núvol de tristesa. Després s'incliná fins la corona esblaymada, y tendrament posá un bes sobre'l front de marbre del bordet. Arreglá'ls ditets desclosos, y piadosament, espurnejantli'ls ulls, tancá per sempre la caixeta blanca tancadora d'un secret qu'havia d'ésser etern.

El senyor rector seguia enrahonant ab las vehinas, y ningú s'adoná d'aquell petó, bella flor del sentiment en mitj d'aquell ermot d'indiferencia.

Al tombarse'l metje, s'atópá ab uns ulls tristos que'l miravan desde terra, prop la taula.

—Pobre Titus!—digué á mitja veu, amanyagant el cap d'aquell gos lleig y flach.—Tu també'l volias!...

—Vaja, ja hem reposat prou, me sembla—digué'l senyor rector.—Ja podém comensar á baixar, que's fa tart y d'aquí al cementiri'n tenim ben bé per mitja hora.—

Mormurá depresseta las oracions, y la comitiva's posá en marxa, devallant la costa.

Poch pesava l'infantó, quals esmirriats quatre anys ne semblavan dos apenas, y á pesar d'aixó, en Jep l'enterrador va haver de reposar varis cops, deixant la caixeta blanca al mitj del camí y treyentse la gorra per'aixugarse'l front.

L'escolá feya saltar las pedras del camí, mentres el rector estava pensant en el dinar del endemà al castell; las vehinas enrahonavan del casament de la Layeta del Fuster ab l'amo de la Farinera, y'l baylet de la Rosa

baixava cap al poble també, girant y regirant entre sos dits la recepta, ver enigma pera ell.

Més endarrera'l metje, portant l'euga de la brida, anava pensant ab tristesa fonda en els extranyes decrets de Deu, y cercava'l per què havia nascut y mort aquell sèr ignocent quina vinguda al món sols havia sigut un oprobi, quin trànzit breuper la vida sols havia estat de dolor, y quina surtida d'ella pera la eternitat passava quasi desapercebuda.

Recordava ell que, quan tot just arribat al poble, va ésser cridat per assistir á la jova del mas Jornet, que va tenir un part dolentíssim.

Mori la criatura salvantse la mare, y aquella forta naturalesa de dona va referse aviat, mes tan exuberant de llet, que fou precis cercarli un infant.

De la casa d'exposits de la vila tregueren l'Antoli, per no trobarne de moment un altre; y com el petitet era rosset y maco, y de tan bon regent, se'l quedaren també més tart, y, sobre tot, per l'afany dels quatre duros.

Dos anys el criá la Rosa de qualsevol manera, posántsel al pit sols perque li buydés quan li feya mal, sens una festa, sens un petó. Y aixó que'l pobre bordet era bonich y ensatinat com una flor!

Devegadas el metje, cridat pels pagesos, havia contemplat ab ulls d'artista aquell cos d'angelet, de carn blanca y rosada plena de clotets, sas faccions finíssimas, sos contorns delicats; y veyentlo tan bonich y tan tendre entre aquella gent feréstega y dura, embolicat de qualsevol manera ab volquers bruts y estripats, li semblava veure una fina flor de ombrácul entre un munt de feixinas rasposas, ó una hermosa joya d'afiligranat treball dins de fosca botiga de drapayre.

Tot en el bordet interessava, y semblava dir que sos pares no devian ésser una gent qualsevol.

—Quins xascos se'n dú un devegadas!— pensava'l metje allavors.—Qui sab de qui es fill el pobrissó!—

Més endevant va anarse desenrotllant en l'infantó tremenda malaltia hereditaria. Sa carona sempre bonica y trista, sos rinxos d'or, la blancor y finor de sa pell, sa bondat y gentilesa, cridavan las simpatias, mes son pobre cosset portava l'estigma terrible del mal. No creixia: s torsava, el capet se li enfonzava

entre las espatllas, y als tres anys tot just comensava á caminar sostenintse apenas sobre sas cametas com fusos.

Feya nosa en la masia, y sols l'avía y'l Titus volian al bordet. Tristos amichs del desamparat, una velleta ferida, y'l gos més rebutjat de la casa! Però'ls quatre duros feyan de bon arreplegar sempre, y mal cuydat, sens una carícia, sens un petó, va anarse morint el nen, malgrat els esforços del metje que senti sempre per ell interés y simpatia.

Y ara la terra, mare eterna, rebria en son si aquell tros de materia que Deu sab quinas entranyas de dona havian llensat á la vida, després de fer en un breu instant de follia un cor, un ánima, un esperit ab sensacions y sentiments, ab sos plahers y sas tristesas...

El metje anava abstret. Ja havian baixat la costa. Dret al poble se'n havia anat corrent el baylet en cerca de la medecina, y altra volta pujavan tots cap al fossar.

Lligá l'euga al reixat y entrá'l jove ab els altres.

El sol queya á plom sobre'l vulgar cementiri, clos de parets, sense flors, ab dugas ó tres creus á terra collortas, mitj trencadas, ab sas fileras de ninxos d'una blancor de neu que acusava més la llum, y sos tres xiprers negres, altius, impávits, plens de xerradissa d'aucells.

Unas breus oracions, unas paletadas de terra, y quedá enclotat per sempre'l bordet, esborrat el rastre d'una existencia: un sèr menys en el món á menjarse'l pa dels altres.

Se quedá'l Jep á terminar la feyna d'enterrador, y baixaren tots cap al poble altre cop.

El metje s'havia despedit á la porta del fossar, y un cop deslligat el cavall, muntá y se'n aná cap al bosch.

.....

L'endemá de matinet, quan tot just el sol surtia, passava'l senyor Grau per devant del cementiri y uns grinyols el feren girarse. Tancat á dintre, va veure al pobre Titus, el company del bordet, que no havia volgut deixar á son amich sol en sa darrera estada. Ningú devia haversen adonat, y l'animal degué passar alli la nit, potser ajegut sobre la fossa.

El Jep tenia la clau del cementiri. Va anar á trucarlo'l metje y feu deslliurar al gos.

L'enterrador, mal humorat per la molestia,

rondinava obrint el reixat, y pegant al gos una puntada de peu, digué:

—Malviatje l'animalot! Ja, ahir, en tot el camí, no me'l podia treure de las camas. Ves, passa, mala bestia!—

Y agafà una pedra pera llensarli.

—Jep, no toquéu aquest gos! — digué'l metje deturant el bras del home.—Feu que may vos vegi inquietarlo. Desd'avuy es meu, me'l quedo, donchs penso pagar-lo bé á n'en Jornet. Mentres tant, vos, cuydeuvos de fer una creuheta blanca que dugui escrit el nom del Antoli, y planteula sobre'l clot del bordet. Vos pagaré lo que siga.—

Y'l metje, amanyagant el cap del fidel gos, li digué, com si'l gos pogués enténdrel:

—Vina ab mi, tu que vals més qu'alguns homes!—

Y's feu seguir per ell fins á sa casa.

L. ESCARDOT.

L'ASSOCIACIÓ WAGNERIANA

Ab la Junta general que celebrá fa poch dias han terminat els treballs d'aquesta Associació fins á la tardor vinenta, en que complirà l'any de la seva fundació. No han d'extranyarse'ls lectors de JOVENTUT del poch espay que nostre periódich ha dedicat á l'Associació Wagneriana, tan sols recordant el senyalat lloch qu'en la seva Junta Directiva ocupan alguns redactors d'aquest periódich, y en particular el qu'escríu aquestes ratllas. A prechs nostres, JOVENTUT va ocuparsen ab laconisme al principi en sas *Novas*, y gayrebé podém dir qu'en aquests últims mesos ni n'ha fet esment. Vol dir aixó que repugnan á nostra manera d'ésser y de pensar aqueixos *bombos* que semblan procedir del propi interessat ó que, encara que no'n procedixin, sempre donan dret á la gent á pensarho. Avuy, en el periode de descans, creyém convenient fer una mica d'història, y ho fem directa y clarament pera comunicar nostras impresions al lector sobre lo qu'ha sigut y lo qu'esperém serà nostra Associació, si las forsas no'ns traheixen y la indispensable ajuda dels demés, artistica y materialment, no'ns falta.

Las associacions wagnerianas fa molt temps qu'existeixen, y se'n troban en las principals capitals. El fi d'aquestas funda-

cions s'ha cambiat avuy en dia, puig en un principi varen crearse á iniciativa del propi Wagner, ab l'objecte de colaborar en la empresa de Bayreuth, es á dir, de despertar l'esperit dels adeptes al Mestre pera suscriure las accions qu'asseguessin la construcció del seu teatre y ab ella'l colossal triomf del seu Art. Però tot aixó es un fet, desde molts anys ensá, y en aquest sentit las associacions wagnerianas no tenen rahó d'existir, puig el públich de tots els indrets del món s'ha encarregat d'inutilisarlas omplint á vessar el teatre en cada representació que s'hi ha donat durant el darrer quart de sigle.

Després passaren al conreu de las obras del Mestre, donantne audicions fragmentarias en forma de concert, procurant acostarse tot lo possible á la perfecció y anar aixis fixant la verdadera interpretació wagneriana. Mes per'aixó tampoch creyém necessarias aquestas associacions. N'hi há prou ab qualsevol societat musical que acostumi á pendres l'art en serio, pera que, entre las obras dels grans mestres qu'executi, concedeixi á las del Mestre de Bayreuth el lloch y atenció que de dret li pertocan.

El fi de las associacions wagnerianas es avuy ben diferent. No son societats musicals sinó fundacions artísticas, no estudian la música wagneriana sinó l'Art de Ricart Wagner, es á dir, que apart de considerarlo com á músich el consideran també com á poeta y com á pensador; en una paraula, la seva missió es més educativa que recreativa, y en lloch de fruhir en la execució de las obras, s'endinzan en el seu estudi pera desentranyarne'l veritable significat.

Ab aquest fi, l'únic avuy práctic, fou creada l'Associació Wagneriana de Barcelona. Si aquestas fundacions no tinguessin rahó d'ésser en lloch, ni per cap concepte, s'hauria de fer una excepció pera nostra terra, y no diguéu res del reste d'Espanya, ahont encara, per lo general, parlar de Wagner es com parlar del dimoni. Aquí tot está per fer, y encara avans s'han de desfer molts prejudicis y molts entrebanchs; aquí'l wagnerisme no es una religió com deuria ésser, sinó una moda que dura'l temps que triga un'altra en substituhirla; aquí, com hem dit tantas vegadas, s'han mixtificat las creacions

wagnerianas, representantlas de manera que á voltas ni'l seu autor las coneixeria; aquí no hi há un artista que representi á Wagner ab sentit comú; aquí fins ara nó hi havia altre medi de coneixe'ls poemes que las detestables traduccions castellanias de la biblioteca *Arte y Letras*, que son l'atentat més iních que contra Wagner s'ha comés; aquí encara no se'n coneix una lletra de las sevas obras teóricas; aquí, en una paraula, cal trevallar de ferm en tots sentits, pera reivindicar l'art wagnerià de las profanacions de que ha sigut objecte y pera ferne un medi de civilisació y de cultura.

Que tot això ho realisém nosaltres, seria una pretensió tan ridícula, una confiança tan exagerada en nostras pobras facultats y coneixements, que ni per un moment ho havém sospitat. Però si tot no ho podem fer nosaltres, devém, si, senyalar el camí pera que ho realisin els demés, y per'xó lo primer que calia era aplegar la gent que tan esgarriada's troba en nostra terra, y atiarla envers la molta feyna que hi há per fer. Ab aquest aplech se consegueix posar de manifest els coneixements y dots especials de cada un, y fins s'arriban á descobrir verdaders talents ignorats, que d'altra manera qui sab el temps qu'haurien trigat á surar.

Heusaquí l'objectiu, com hem dit, de nostra Associació. No som una societat de concerts, ni de *recreo*, sinó d'estudi y de propaganda com ben clar ho consignan els Estatuts. Hem d'estudiar á Wagner com á poeta, com á músich y com á pensador, y considerar sas obras com la fusió de las diversas arts en aquest Art nou, que per'xó resulta'l més gran de tots; hem d'anar preparant las cosas pera qu'en el dia de demá (això de *demá* es un dir) arribém á veure representats els dramas lirichs y no las *óperas* de Ricart Wagner; y en fi hem de propagar aquest gran Art educatiu per medi de publicacions de tota mena, de las sevas obras y de las millors que sobre d'ellas s'han escrit.

Y pera tots aquests fins tenim ja posada la primera pedra, per manera que, en vuyt mesos de funcionament de l'Associació Wagneriana, s'ha conseguit ja alguna cosa, hi hem portat cadascú sols un gra de sorra, però tots aquests grans plegats donan la fe de vida de nostra fundació. No volém parlar de

las vintisset sessions celebradas, entre conferencias y audicions musicals, de las quinas ha sigut la verdadera ánima'l mestre Ribera, y en las que han honrat l'Associació personalitats musicals tan acreditadas com els mestres Fischer, Pedrell y Granados. Mes apart de las memorables veïlladas d'aquests mestres, dels estudis complerts de *El Capvespre dels Deus* y de *L'Or del Rhin*, com també de altrás obras de Wagner y de diversos autors, puig tot això ja ha passat y'ls seus fruyts han sigut sols pera'ls associats, hi há la secció de publicacions wagnerianes quina esfera d'acció es més ampla, puig s'extén á tothom que pugui tenir interés per aquestas materias. No comentarem el valor de las traduccions, perque'ns tocan massa d'aprop, pero ningú pendrà per inmodestia que diguém que l'Associació ha fet quelcóm, y fins més de lo que podia esperarse, publicant en tan curt espay de temps *El Capvespre dels Deus*, *El Drama Wagnerià* y *L'Or del Rhin* (aquest ultim proxim á entrar en prempsa).

Peró encara hi há més. Hem dit qu'aquesta fundació havia de servirnos pera descobrir talents ignorats ó estimularnos pera ferne sorgir. Y aixís ha sigut ja, per lo que fa referencia á un pensador ocult que vivia entre nosaltres y del que ningú'n tenia esment. El nom d'en Miquel Doménech ha de ressonar en molt breu espay de temps, no precisament aquí, sinó més encara al extranger. En Miquel Doménech no es pera nosaltres un wagnerista en el sentit absolut de la paraula, pero si un *parsifalista*, es á dir, un dels admiradors y comentadors més grans de *Parsifal*. Y poch que significa ficarse en el profund *Parsifal* y comentarne'l simbolisme! En Doménech no sols el comenta, sinó que l'explica punt per punt, y fa més encara, l'*demostra*. Sa obra ha de produhir una verdadera revolució dins dels qu'han estudiat el *Parsifal*, puig tot ho destrueix, fins afirmacions del propi Wagner, pera edificarho sobre novas bases, unas bases completament sevas, ab las que'ns du á la demostració de que la darrera obra de Wagner es l'apoteosis musical de la religió catòlica. ¿Es ó no això cert? D'aquí n'eixiran numerosas controversias, y devém prevenir que no es qüestió de jutjar aquesta obra á la lleugera, en primer lloch per l'assumpto de que tracta, y en segon

lloch per ésser la de *més fondo*, l'estudi més acabat que sobre'l *Parsifal* coneixém entre tants com se n'han publicat. Pels fragments qu'hem sentit hem de confessar que'ns entusiasma, més volém reservar nostra opinió sobre'l *total* fins haver llegit l'obra completa. Aixó no trigarà perque avuy s'està ja imprimint, traduïda al francès, pera que pugui ésser coneguda allí hont al parlarlos hi del *Parsifal* saben de lo que's tracta, puig fa vint anys que'l coneixen. Nosaltres ens proposém ferne una crítica detinguda, posant de relleu lo molt que hi trobém d'extraordinari, però exposant ab l'acostumada franquesa ls punts de vista en que no estém d'acort ab l'autor y'l motiu de qu'aixó sigui. Per ara repetim qu'es un'obra admirable, la primera obra *original* que sobre Wagner apareix á Espanya, y l'estudi més fondo del *Parsifal* entre tants com ne coneixém. Els molts comentaristas que al extranger han de surtirli, ens dirán qui està en lo cert. Nosaltres creyém que solzament per haver descobert aquesta obra mereixia fundarse l'Associació Wagneriana de Barcelona.

Y pera terminar aquestas impresions, hem de donar á nostres companys d'Associació la part que'ls hi correspón. Las personas més imparcials reconeixerán qu'en lloch hi havia hagut encara en nostra terra un silenci tan imponent, tan religiós, com en nostra Wagneriana, encara que's trobi plena la espayosa sala. Aixó es un altre triomf indiscutible, puig ab tota justicia podém afirmar que l'atmósfera que regna en ella es igual al ambient que's respira en el teatre de Bayreuth. Y aixó es conseguir tant en aquest país, que gayre bé no'ns en sabém avenir y no podém menys de ferho constar en honor de nostres companys.

Y si tot lo que va exposat ho hem conseguit ara, tot just organitzats, quasi sense saber ab qué comptavam, ni fins ahont podríam anar, ¿no hi há motiu pera esperar que la Associació Wagneriana ha d'ésser verament profitosa pera la educació de nostra terra y contribuir á qu'en ella hi arrelhi fondament la causa del Mestre immortal?

JOAQUÍM PENA.

RECORTS DE CAFÉ

El vell café—ab sas taules de marbre brut cubertas de ninots y de números, ab sos mossos aixerits de gech curt y de blanquínos devantal—ja no hi es. Allá hont els jugadors de *tresillo*, d'escachs y de *domino* cridavan y's barallavan, sols ressonan avuy las passas majestuoses d'un porter adornat ab inmensas patillas que llegeix seriosament el *Brusi* ó *La Vanguardia*. El vell café ha esdevingut la entrada senyorial d'un palau de *parvenus*.

Cada vegada que'l veig, recordo las estonas qu'avans hi passava assegut devant d'un tauler d'escachs, ja desxifrant problemas, ja esperant aterroritzat el *jaque mate* ab que m'amenassava'l senyor Pau, botiguer de roba blanca y mestre en l'art sublim de Ruy-López. Jo, que may vaig passar d'aprenent, tenia format un elevat concepte del senyor Pau, terror de la penya, héroe invencible á qui consideravam tots com el primer jugador del univers.

Els concurrents al café hi arribavam á horas determinadas, invariables. A las dugas en punt compareixia en Sánchez Arana, capitá retirat, home de *malas pulgas*, que feya *cuestión personal* de la entrada d'un peó á dama.

Després venian els senyors Gumá y Torné, *ex-caricato* d'òpera italiana'l primer, y notari'l segón. Aquests dos personatjes demanavan el tauler sense perdre temps y comensavan una serie inacabable de partidas.

Desseguida, ab pas majestuós, apareixia dihent—*Buenas, señores!*—don Joseph Llopis, sastre retirat qu'havia heretat uns quants milers de duros d'un oncle de Matanzas, y que's donava, per consegüent, certa importancia. Aquest senyor cridava l'atenció per sas distraccions nombrosas al jugar. Devegadas, al preparar la copa del estudiant, vessava'l rom sobre'l cap del rey blanch; altrás vegadas, al encendre'l cigarro, deixava la capsa de mistos entre las pessas ja mortas, y al comensar la nova partida colocava dita capsa en lloch d'un alfil dihent ab extranyesa al trobarse ab una pessa de més:—«Sobra un alfil: no sé qui l'haurá posataquí,»—desfentse en exclamacions de—«Ah! oh! si! bé! vaja!»—quan li feyam notar son erro. Y molt sovint, com si fos un terrós de sucre, ficava un peó

dins de la tassa de café, y remenant ab la cullereta volia desferlo.

Poch á poch anavan venint els demés companys de joch. Devant del senyor Llopis s'asseya'l capitá Sánchez Arana, quins crits y renechs estemordian al pacífich ex-sastre.

Peró las partidas més interessants eran las que jugavan el doctor Rubi—gran mentider, deliciós Tartarin catalá qu'havia estat per tot y tot ho sabia—y en Bohigas, gegant atlétich, curt de gambals y cridaner d'ofici. Entorn dels quatre taulers—ó sian las parellas senyor Pau y jo, Sánchez Arana y Llopis, Gumá y Torné, Rubi y Bohigas—s'hi bellugavan uns quants mirons impertinents, de bona fe, aixó si, però que no's sabian estar de dir la seva al seguir las peripecias del joch, murmurant ab engunia á cada moment: —*¡Mate, mate!*— Y era probat que sempre s'erravan. En Bohigas, que no'ls podia sufrir, els hi cridava: —«Els mirons, de pe-dra!»—

Jo jugava sense dir un mot, però'l senyor Pau xerrava pels colzes. M'espantava ab sas amenassas, me tenia dominat.—«Si no ho fas millor te donaré un cavall»—me deya cada dia. Jo veyia mates per tot, fins á las horas de dormir.

En Sánchez Arana, dirigint furiosas miradas á n'en Llopis semblava dirli:—*O entra este peón á dama ó dejo de ser quien soy!*— O bé rondinava perque'l pobre home havia vessat el rom sobre'l tauler.

Els més pacífichs eran en Gumá y en Torné, però en cambi arribavan á produhir basqueix:

—«Senyor Gumá,
aquest peó no se'l menjará!»—

deya en Torné endevinant la intenció del seu enemich, que volia menjárseli'l peó de rey.

—«Senyor Torné,
aquest peó jo me'l menjaré!»—

responia ab la mateixa tornada—una tornada indefinible y horrorosa—el vell *caricato*. Y'l peó ja era mort y enterrat, y encara's sentia'l monoton y cansoner refrá. N'hi havia pera desesperarse.

El doctor Rubi, tot jugant, referia per vegada milionéssima sas moltas y variadas aventuras—lluytas ab feras en els més espessos boscos de la India inglesa y en els sorrals africans; combats ab salvatjes sudanesos y piratas xinos, ó bé curacions maravellosas, desafios ab militars russos, discussions científicas ab Spencer y Haeckel, prodigiosos serveys á la nació y á la humanitat, etc., etc.,—mentres en Bohigas, á mitja veu, cantava la Marsellesa, els himnes de Riego, de Garibaldi y de Luchana ó *couplets* del *Ki-ki-ri-ki*, desafinant sense pietat, picant de peus y donant cops de puny sobre la taula. Quan totas aquestas veus inharmónicas vibravan juntas, la nostra penya semblava un galliner, una bogeria, un'olla de grills.

Cada tarda's repetian las mateixas escenas. Y al sonar las quatre tothóm s'aixecava. N'hi havia que no tenian res que fer, però se'n anavan per'imitar als altres.

Avuy tot s'ha acabat. Qué me'n son d'odiosos—sense contéixels—els *parvenus* que han mort aquells antichs y tranquils esbarjos!

FRANCESC OLIVER.

LLUYTA IDEAL

Ella, ella, à un tratto, come ferita ruppe in singhiozzi

GABRIELE D'ANNUNZIO.—*Villa Chigi.*

¿Quín bes impur fa del meu cos de verge
son jardí de perfums y de delicias?
¿Quín abrás inflammat porta als meus llabis
el néctar estival de sas caricias?
Sento vels de boyrina en mas parpellas
y remor de sospirs en mas orellas.

Ab el somni plascívol d'una verge
he vingut al repós de las delicias,
y ab un célich amor florint als llabis
he pensat en la vetlla y sas caricias...
He somniat que'm besavan las estrellas
y'm portava la nit sas cansons bellas.

Ubriacat d'amor mon pit de verge
ha gaudit fervorós d'eixas delicias;
pro un bes ardent han profanat mos llabis
ab el néctar impur de sas caricias.
Mos polsos s'han encés, y com poncellas
s'han badat enteladas mas parpellas!

¿Quín bes impur fa del meu cos de verge
son jardí de perfums y de delicias?
Sento un gran foch... s'assecan els meus llabis
y m'encenen el cor novas caricias...
Soch verge... y tinch l'amor de las estrellas...
Vinici! treu el vel de mas parpellas!

PERE PRAT JABAL-LÍ.

97

L'ENCÍS DEL SANT DIVENDRES

(FRAGMENT.)

Un tebi escalf devalla á la clariana
del boscatje florit:
el misteri infinit
de la aromosa ufana
qu'enjoya á la Natura,
pren inflexions de veu
y pel bosch encantat vibrant murmura.
La dolça sinfonia creix arreu;
sobre l'herbey se gronxa acompassada,
pels foscos branquillons s'entortolliga
y s'eleva al espay, com encensada
cansó d'amor. Pel cel apar que riga
suau color blavís.
Entre'l florit boscatje, Parsifal,
dominat per l'encís
sagrat del Sant Divendres
—mágicas flors y pradas que verdejan
ab sos matisos tendres
y sos novells perfums
y sas blanques remors que xiuxiuejan—
veu, com en somnis, resplandir el Gral
sobre un fons misteriós de blanques llums.
Dels batechs de son cor els ritmes sent
al rebre'l bes d'amor que'l Crist li envia
á través del encís del jorn sagrat;
baixa son pur esguart d'adolescent
vers la flayra qu'exhalan las violetas,
y'l gronxoleig de las humils floretas
li revela quelcóm de l'harmonía
que plana sobre'ls cims de Montsalvat.

En tant aumenta la joyosa parla
de las fullas y flors: la merla garla
ab sa tendra niuhada.
Parrupan els tudons en la enramada
y las ayguas del llach qu'al lluny murmuran,
fan arribar sos cántichs somniosos
com lleuas vibracions d'enormes liras:
—Tot lo que sents, fill meu, tot lo qu'oviras,
els aléns dels fullatjes remorosos
y las veus de las onas que's deturan
sobre l'herbey mullat de las riberas,

son las cançons que cantan falagueras
els aucellets, las ayguas y las cosas.
¿No sents pel blau espay perfums de rosas?
¿No sents veus d'àngels d'alas impalpables,
majestuosas y puras?
Son notas adorables
que baixan somrihent de las alturas
á fondres ab el cant que'l món entona. —
Aixó diu Gurnemanz: sa veu pausada
entre l'onatge de verdors ressona.

¿Jesús es mort y la Natura canta?
Parsifal s'entristeix: la joya santa
d'eix jorn odiós li sembla befa impía.
Y á Gurnemanz ab veu conmosa diu:
—Tot lo qu'en l'Univers respira y viu
avuy plorar deuria
y vestir-se de dol.

Hauria d'aturarse la florida
dels arbres verts y la claror del Sol,
y apagarse eix ressó rublert de vida.—

Y Gurnemanz respón:—Fill meu, el prat
y'l boscatje florit y l'aucellada
cumplint del Salvador la Voluntat,
cantan al rebre la suau rosada
del llagrimaig dels pobres pecadors.
Per'ells tot canta. Vetaquí, fill meu,
l'alegría que't volta:
tot lo que viu, lo que respira y creu
l'Ordre de Deu escolta.
La Natura's retorna ab els dolors.—

Y de Kundry las llágrimas més puras
cauen sobre'ls brins d'herba que reviuhen
ab els plors de las tristes criaturas.
—Es cert—diu Parsifal:—la pecadora,
mentres el prat somriu, sospira y plora.—

Y sos llabris s'entreobren y somriuhen.

GERONI ZANNÉ.

OBSERVACIONS SOBRE
LA VIDA MODERNA (1)

APUNTES PERA UN LLIBRE QUE NO SURTIRÀ MAY

IX

Si la dona «sér moralment secundari en la vida», no pot tenir més que una missió purament mecànica, l'home'n pot tenir d'innumrables. Pot tenir ideals, caborias, fins pot tenir *cebas*. Es més: de fet ¿qui es que no té una d'aquestes tres coses? Ningú. Sembla, donchs, que tindriam de viure en el millor dels mons, perquè obehint uns y altres á un impuls natural ó afició definida, es á dir, una vocació, es clar que l'home al perseguir ab constancia la realisació del respectiu ideal, caboria ó *ceba*, compleix el fi pera que naturalment ha sigut creat. Y no obstant, la realitat ens demostra qu'això no es pas ben bé exacte. Evidentment hi té d'haver un mal-entés. Y si'ns hi fixém, el trobarém tot seguit.

Aquest mal-entés neix de que las tres paraulas ditas—ideals, caborias y *cebas*—s'acceptan vulgarment com expressió d'una mateixa idea, ó per lo menys la tranzició entre l'una y las otras no's considera ésser molt sensible. Y aixís, al home que s'estudia, que s'observa, que reflexiona, que, convensut de que per quelcóm haurá nascut, busca aquest quelcóm en lo més intim del seu sér y troba la seva vocació clara y definida, se'l confón tot seguit ab el petit bon-jan que—esperit metódich y ordenat—perque un dia va veure que un altre proxim s'entretenia en enganxar sagells dintre d'un album, ha volgut fer com ell, n'ha volgut enganxar eneara més qu'ell, y, presa la empenta, ha cregut trobar la seva missió: missió transcendental!

Naturalment qu'es difícilissim fixar la diferencia que hi há entre la vocació verdadera y la que'n podriam dir vocació aparent, entre un ideal elevat y un desitj rutinari; però observantho prácticament, no'ns será difícil trobar que la frivolitat, ó sigui la falta de convicció, es lo que separa aquesta d'aquella. També hi trobarém l'egoisme. No l'egoisme-virtut que's confón ab la dignitat y la consciencia de

la propia personalitat, l'egoisme del home conscient que diu: «entre jo y tu, ó entre jo y tothóm, primer jo»; sinó l'egoisme mesqui que neix per gelos, l'egoisme del home que diu: «vull més que tu, perquè tu vols, necesito més que tothóm, perquè tothóm necessita.» Ab aquestas dugas qualitats fàcilment podrém distingir lo qu'en realitat es l'ideal d'un home superior, y lo qu'es una falsa vocació. Tothóm se creu seguir la seva y seguir-la á consciencia, lo qual vol dir que al seguir-la creu cumplir una missió transcendental. Y no obstant, què pochs son els que'n compleixen una; més ben dit, els qu'en realitat la segueixen la propia vocació!

Si descomptém tres ó quatre sabis que, abstrats en sa ciencia, cercan infatigables nous elements de progrés, tres ó quatre artistes que, enamorats fervents de la Bellesa, cultivan l'art desinteressadament, dos ó tres filántrops que's preocupan de la miseria general, alguns mistichs, creyents de bona fe, que fixa la mirada en una vida millor, fan, també de bona fe, mérits en aquesta pera lograr aquella; si exceptuém els que podriam dirne mártirs polítichs, socials, ó religiosos, qu'ab entusiasme, convicció y desinterés se sacrifican constantment per ideals ó principis que creuhen han d'ésser beneficiosos pera la humanitat; si exceptuém totas aquestas categorias d'homes superiors que no arriban tots junts al hu per deu mil dels qu'en aquest món s'agitan... ¿qué queda? ¿quins ideals sans, quina finalitat serena, quina vocació sincera podrém descobrir en la vida dels altres?

El rich banquer, qu'ab sos milions domina un mercat y ab las sevas encertadas combinacions cada dia es més rich, vos dirá:—«La meua vocació es fer diners.»—Mes pregunteuli:—«Pera ferne qué?»—Y no sabrá qué contestar. La seva vocació será la mateixa d'una màquina.

El metje acreditat que s'ha passat deu anys estudiant y se'n passa després vinticinch aplicant rutinariament els seus estudis, que flemàticament visita tota una gernació de malalts curantlos ab més ó menys trassa, vos dirá:—«Segueixo la meua vocació, qu'es curar.»—Mes pregunteuli:—«Ho fas en realitat per curar, ó per cobrar honoraris?»—Y l'home vacilará.

(1) Véginse'ls números 107, 108, 112, 113 y 120 de JOVENTUT.

Un advocat de renom que se sab de cor todas las lleys y procediments, vos dirà:—«El meu ideal es la justícia.»—Però digueuli:—«¿Ja n'estàs ben cert que la justícia ideal es la que s'ha concretat en lleys?»—Y no podrà menys que confessar:—«Ho sigui o no, l'meu ofici es lograr que las lleys se respectin. Per xó'm pagan!»—

El rentista vos dirà que la seva vocació es viure tranquil; el comerciant: saber comprar barato y vendre car; el militar, tirar tiros; l'arquitecte, edificar; l'actor, fer plorar y riure; el músich, fer armonias, y l'home actiu, trevallar. Mes si al primer li suprimiu els quartos y als demés la esperansa de guanyarlos, tot seguit la tal vocació's desvaneixerà.

De manera que la inmensa majoria de la gent que trevalla moral o materialment, sols per ambició o necessitat trevalla, no per espontania voluntat. Suprimiu el preu, y ningú farà la feyna que feya.

Però, independentment d'aquest trevall que la necessitat del viure imposa, raro es l'home que no'n fa un altre ben lliurement. Y aquest es el qu'ab ironia s'ha qualificat de caboria y *ceba*, sense perjudici de que cada hu, burlantse de las dels altres, cregui que la propia respón a una finalitat trascendental.

Y en la futesa d'aquestas petitas vocacions —qu'en realitat constituheixen las grans ilusions del home — es ahont descobrim la frivolitat ab qu'es pren la vida.

Tot home, además de la seva vida especial —ésser casat y sostenir una familia, ésser solter o viuado y guanyarse la vida, ésser rich y cumplir ab las prácticas sociales, etc. — porta en son si un petit niu d'ilusions més o menys extranyas y extravagants, però quina paulatina realisació parcial —total ningú la logra— constituheix la seva petita joya terrena. El coleccionista de sagells, o de pipas, o de llibres, o d'escuradents, ab cada exemplar raro qu'afegeix a sa colecció, se sent més complert y més superior als altres homes; el guanyador de premis en certamens o jochs florals, ab trampa o sense; el que's passa mitja vida somniant ab un titol nobiliari o ab mitja dotzena de condecoracions o ab càrrechs honorífichs que donan dret a lluhir uniformes vistosos y prerrogativas excepcionals; el que's daleix per trobar cada dia'l seu

nom imprés en el diari; el que dona grossas propinas pera que'ls criats li fassin grans reverencias; el que porta moltas joyas y parla sempre de diners pera que'ls altres glateixin; el que diu mal del clero perque fa republica o manté *querida* perque fa *corrido*; el que muda tres voltas cada dia de trajo pera lluhir sa *gallardia* y espatarrar al sexe débil; el que no perdona un tall al barber ni una trepitjada al distret passant; el filarmónich que desxifra geroglífichs musicals; el poeta que fa versos a la lluna de setembre y a cap més que a la de setembre; l'orador que s'emborratxa en el *meeting* dihent horrors o al Parlament brodant tonterias; el fart menjant, el borratxo bevent, el Tenorio conquistant, el jugador jugant, l'hipócrita enganyant, l'embustero mentint, etc..., cada hu ab sa deria's passa lo millor de sa existencia desitjant irreflexivament poderla realisar en forma tan perfecta, que per tothom menys per ell es inimaginable.

Y cada una d'aquestas petitas ilusions que en els demés califiquem de caborias, vicis, defectes, ridiculesas, etc., en nosaltres mateixos las considerem com a manifestacions d'un instint que'ns impeleix avant pel cami de la vida pera realisar la nostra vocació.

¿Ens hi parém a analisarlos aquests secrets estímuls que semblan impelirnos? ¿Hi há ningú que s'aturi a meditar si aqueixas derias responen a una necessitat imperiosa de nostre sér, o pel contrari, han nascut per circumstancias externas y accidentals y s'han arrelat per hábit? ¿Quin es l'home que, convensut de qu'es un sér racional, tracta, avans de pendre la empena, d'explicarse racionalment el per què d'aquella fal·lera que'l domina o sembla dominarlo? Cap, o casi bé cap. Frivolament, sense pensar, ens embarquem en el barco de nostras primeras ilusions; cada onada ab son enganyós balanceix, ara amunt, ara avall, ens fa creure que s'apropa el port confós qu'haviam somniat, y la tempesta que'ns ha d'engolir arriba quan creyem que tot just eram al comensar.

TEATRES

LA GOBERNADORA

En Jacinto Benavente ab *La Gobernadora* ens ha demostrat una vegada més la verda-dera naturalesa del seu temperament artístich. Essencialment satírich, retrata tipus y costums ab una veritat qu'enamora y ab una intenció y fermesa que reflexan la serenitat del seu judici al fuhetejar els vicis y debilitats del món qu'observa. Mes aquest esperit eminentment observador no profundisa, no entra may en l'ànima dels personatjes objecte dels seus estudis; las grans passions y ls sentiments intensos qu'agitan a las ànimas complexas sembla que li passin desapercibuts, y'l seu anàlisis se limita ó lo extern, als petits defectes, a las petitas preocupacions qu'en realitat son avuy els únichs motors que fan moure a la inmensa majoria dels homes superficials y lleugers en sa vida aparatosa. Y aqueixos petits defectes y preocupacions els sorpren maravellosament en Benavente, presentantnos en aquest sentit quadros exuberants de vida y arrodonits ab un luxu de detalls extraordinari. Ab tot això logra en moltas ocasions en Benavente interessarnos de debó; y al veure tots aquells tipus, sobriament y ab veritat apuntats, que's mouhen en un ambient ple de vida y de calor y que parlan un llenguatge cult, viu y finament sarcástich, ens sentim dominats per l'autor que sembla prométrens grans coses. Però las esperansas no's realisan. Quan sembla que'l drama va a esclatar, quan sembla que quelcóm d'exceptional ocorrerà entre aquella gent que tant ens interessa, l'autor fuig per la tangent ja nuhan una acció vulgaríssima sense cap consistencia, ja fent cas omis de l'acció dramática pera continuar pintant quadros d'impresió que's succeheixen en els diferents actes sens aquella unitat de desenrotllo que caracteriza a tota concepció dramática.

La Gobernadora, més que un drama, més que una comedia, es un enfilall de quadros de costums, els quals, si en realitat constiheixen una sola obra, es perquè'ls personatjes son sempre'ls mateixos, no perquè se'ns presentin lligats per una acció intensa.

D'aixó'n resulta qu'en Benavente sigui tan desigual en sas obras, fins al punt de que, com succeheix en la que'ns ocupa, hi trobém actes que'ns entussiasman y actes que'ns deixan glassats.

Model dels primers—segurament de lo millor qu'ha escrit en Benavente—es el segón acte de *La Gobernadora*. En ell ens presenta'l quadro d'un govern civil de segón ordre ab tot l'esplendor de sa vulgaritat, si es que la vulgaritat pot ésser esplendorosa.

Alli'ns trobém ab el governador, qu'es un home honrat, aixó si, qu'es lliberal, aixó també, però qu'es débil, y, ab tot y tenir sentit

comú, obra com si no'n tingués perquè es casat y la seva senyora li fa fer lo que vol. Ens trobém ab aquesta, la gobernadora, lleugera, atrevida, y també honrada en el fons, però que no ho sembla; ab el secretari, tipo un xich rebuscat en certs detalls però ben humà en el fons; y en fi, ab una serie de tipus, el cacich ab sa filla, el noble de Madrid y la seva, els *Tenorios* de poble y alguns més, tots dibuixats de mà de mestre. Las escenas d'aquest acte son de verdadera comedia, tal volta d'un cómic exagerat algunas d'ellas. La intenció satírica del autor s'hi mostra ab tota sa força, impresionantnos tant més els conceptes é ideas que posa en boca de sos personatjes, en quant sentim que son copia exacta de la realitat, copia d'aqueix món burocràtic y polítich tan ridícul y tan immoral. Y en Benavente no exagera may. Tots sentim que aquell governador representa, en quant a moralitat, cultura y energia, un promedi entre'ls governadors d'Espanya, y que tots els demés tipus, ab sas petitas preocupacions é intrigas, son també un promedi d'aquells personatjes de provincia que l'autor posa tranquilament en la picota del ridícul.

Els demés actes, sobre tot el tercer, son molt inferiors. Com ja hem dit avans, faltada l'obra d'una acció determinada, l'autor no sab com acabarla y tot el tercer acte, accentuadament *assaynelat*, ens aburreix en gran manera.

De tots modos, en tots ells el diàlech, com d'en Benavente, ens captiva per sa correcció, per sa vivesa y per sa força d'ironia y d'intenció.

La companyia de la Pino presenta l'obra ben arrodonida, distingintse ella, que, sobre tot en el segón acte, fa las escenas ab el governador y ab el secretari ab gran naturalitat y expressió. També'l que feya de governador, senyor Rubio, el secretari, senyor Morano, la Bremón y la Catalá, pera no citarlos tots, se distingiren, interpretant a conciencia'ls respectius papers.

El teatre brillantíssim. L'obra no va agradar gayre perquè s'hi diuhen algunas veritats que no á tothom agrada sentir.

EMILI TINTORER.

NOTA D'ESTIU

Las rosellas y espigas, rebressadas
 pel ventijol d'ahí,
 ajegudas ja restan y abrassadas
 per sempre més dormí.
 Pels camps casi deserts, sols marginadas
 s'hi veuhen reflorí,
 y no escampan ja'ls prats sas alenadas
 de flors de tarongí.

De nou retornarán las matinadas
 fredas com llevantí,
 y ab ellas, romaceras, las vespradas,
 llargas, llargas, sens fi.
 Aprofitém el temps de las besadas;
 ma vida, vina ab mi,
 vina ab mi, que't diré cuántas vegadas
 m'anyoro lluny d'aquí.

JAUME TERRÍ

FLORS...

—Si sapiguessis lo que m'agradan las flors!—deya la malalta á una amiga seva de cara rosada, d'ulls negres y brillants, tota ella respirant vida.

—Ja ho 'sé. Bé prou me'n recordo que t'agradan molt las flors. Ja quan eras petita, pel mes de maig, ne duyas grossos poms á la Verge... Ja te'n portaré, ja. Mira, demà... demà...—

La malalta feu un gran sospir y volgué mirar al camp, qu'era vermell de sol, tot ple de vida; arreu pallers, blat, espigas...

—Tinch set—va dir la malalta, mirant ab un esguart tot apagat á la seva amiga,—tinch set; donam vi, molt vi, que vull viure forsa. Me sento forta avuy; fins m'aixecaria y me'n aniria á espigolar. Què bel! Dels peus me'n eixiria sanch, sanch roja com el vi. Quinas punxadas! Y dels ulls me'n eixirian espurnas, y del pit un dols panteig de cansanci benfactor. Y corre, corre pel camp! Quina ditxa! Es tan llarch, tan bonich!... Culliria rosetas de pastor y blauhets, y me las posaria al cap aquestas flors. Encara que al entrar al poble me las treuria, per'xó.

—Ay, ay! ¿per qué te las treurias?

—Perque ningú me las vegés. Me las pendrian si me las oviravan. No sabs tu lo envejoses que son las mossas del poble. ¿Te'n recordas? Aquell dia que jo venia del sembrat ab la falda plena de flors, me las varen llensar al torrent. Y jo, mira, vinga plorar... plorar y corre. Penso que'm ve d'allò la malaltia.—

Y la companya, veyent aquella mossa que

s'acabava, volia fer el cor fort, mes las llágrimas li brollavan dels ulls.

L'endemá á mitj-dia, á ple sol, va anar la amiga á cullir flors pera la malalta.

Feya un jorn quiet. El cel era blau, pur, sense cap núvol. De tant en tant cantava la cigala.

La companya feya'l pom. Tenia ja en la falda rosellas y blauhets.

—Es poch—pensá l'amiga, guaytant el ram y besantlo.—Me'n vaig á demanar una flor grossa á la senyora del mas Blanch. Ella no me la negará, n'estich segura.—

Y se n'hi va anar á casa la rica viuda, la mestressa del mas.

Y la senyora, plena de bondat, ab sas mans finas, delicadas, tristas com crisantemas, va ferli un gros pom de rosas, flayrosas y xamosas com la donzella que las rebia.

Ab las flors entrá á la cambra de la malalta.

—Rosó! Rosó!—cridá ab veu forta.

—Rosó!—torná á cridar.

Mes la Rosó no responia.

Va aproparshi més, y va véurela blanca com morta; va palparla y va trobarla freda. Y ab tot, li va semblar que somreya.

La companya cridá altra volta:

—Rosó! Rosó! Las flors! Te porto la vida! Son plenas de sol aquestas flors, plenas de somni!...—

Y res... Las flors cubriren el cos glassat de la malalta, y las llágrimas de l'amiga li inundaren el rostre.

Y'l paisatge reya.

NARCÍS GILI GAY.

UN CANT

Las cançons son el balsam diví
ab que l'ànima nostra's refà,
de la Vida al seguir el camí
no deixém, amichs meus, de cantà!

Quan la sort que'ns depara'l Destí
ens obligui á deixar nostre anhel,
no deixém de cantar, que á la fi
no ha d'estar sempre núvol el cel.

Tots sabem que'ns haurán de vení
entre'l goig y la joya'ls dolors,
no hi fa res: donchs no hi há cap jardí
hont no hi hagin espinas y flors.

Podrá'l Temps nostre cos envellir
y la Mort nostre esprit apagar;
ja ho sabem que'ns haurém de morir,
mes per'xó no deixém de cantar!

XAVIER ZENGOTITA BAYONA.

NOVAS

Diumenge tinguerem el gust de rebre la visita de nostre bon company de catalanisme en Bonaventura Riera, director que fou de *La Nació Catalana*, qui'ns vingué á manifestar son agraïment per las mostres d'atenció y amistat de que foren objecte ell y'ls seus amichs Mariné y Sal, durant son empresonament.

Molt celebrém que l'amich Riera pugui dirho aixís, demostrantse'l companyerisme que regna entre'ls autonomistas catalans, els qui no feren més, després de tot, que cumplir una obligació al treballar per la llibertat dels presos y pera que res els hi faltés durant sa estada en la presó.

Dijous de la passada setmana tingué lloch en el local de l'associació «Colonia Gerundense» una vetllada necrològica pera honrar la memoria del immortal poeta mossén Jacinto Verdaguer. Se llegiren varis treballs en vers y prosa dels senyors Palou, Marinello, Pagés y Duch, Busquets y Punset, Falp y Plana, Franquet y Serra, Morató y Grau, Folch y Torres (Manel), González de Quijano y Moix.

Entre las cançons hi figuraren *La Estrella*, de l'Alió, que donà ocasió de lluhiment á la senyoreta Lambert; *La Farigola*, lletra de mossén Cinto, molt ben executada pel chor «Piski-fay»; *El liri blanc* y *L'Emigrant*, per l'«Orfeo Canigó».

Tots els treballs literaris foren, com els números musicals, fortament aplaudits, resultant ben solemne la sessió, que fou closa pel president senyor Lloveras ab un breu parlament de gracias á la nombrosa concurrència que hi havia assistit.

L'agrupació catalanista de Sans «Els Segadors» ha acordat organisar pera'l 24 del vinent agost, festa major d'aquella localitat, el

Certamen literari qu'anyalment sol celebrar, y pera'l que s'ofereixen aquest any quinze premis, deventsen enviar tots els treballs que hi optin al president de dita associació (Carretera, 2, Sans), per tot el dia 10 d'agost.

El jurat calificador està compost pels senyors següents: Isidro Reventós y Amiguet, Francesch Matheu y Fornells, Francisco Bartrina y Aixemús, Esteve Masclans y Pascual, y Joseph M.ª Folch y Torres, secretari.

El diumenge prop-passat tingué lloch á Sabadell una vetllada en honor del may prou plorat patrici en Francisco Pi y Margall, en l'hermós local propietat dels federales de dita vila.

En tal acte, al que assistiren representacions de Sant Cugat, Castellá, Creu Alta, Polonyá y Santa Perpetua, y nombrosissima concurrència de Sabadell, nostre amich Marti y Peydro llegí una poesia verament hermosa dedicada al mestre que s'honorava; el senyor Agustí Crusafont una d'en Conrat Roure alusiva al acte, aixís mateix bonica, y's donà lectura á un profund article d'En Pi y Margall.

La vetllada fou presidida pel senyor P. Prunés, president del Comité de Sabadell, y en ella, alternant ab els que llegiren las poesias, prengueren la paraula'ls senyors Llovera, Salvatella, Pi y Sunyer y nostre company Pujulá y Vallés, quinas alocucions foren rebudas ab aplausos per la concurrència; resultant l'acte verament important.

En la tarda del mateix diumenge havia tingut lloch en el «Centre Catalá» de dita població de Sabadell una sessió dedicada á Verdaguer, havent anat á cárrech de nostre company en Busquets y Punset el discurs necrològich, que fou molt aplaudit.

Se llegiren fragments de *L'Atlántida*, *Canigó* y altrás obras. Notables foren las poe-

sias dedicadas al genial poeta de Catalunya, essent dignas de menció, entre altres, las dels senyors Armengol y Trias.

La secció choral executà composicions notables, essent de remarcar una elegia lletra de Martí y Peydro y música de Casademunt.

El discurs de gracias, d'en J. Campmany, ens semblà una bella pàgina de prosa catalana, y acabà de fer brillant tan hermós acte.

Publicacions rebudas:

Pomellet íntim se titula un llibret de poesias que'ns ha enviat son autor en Joan Trias y Fàbregas, llibret en que, malgrat algunas

inexperiencias de poeta novell, s'hi endevinan sentiment y espontaneïtat.

Arbol cronológico-histórico de los reyes de Aragón y condes de Barcelona. Comprén també aquest arbre cronològich els comtes d'Aragó, de Ribagorza, de Cerdanya, d'Ampurias, d'Urgell, del Rosselló, de Besalú y de Provensa mentres governaren els Berenguers, aixis com las conquestas de Mallorca, Sicilia y Nápols. Es notable aquest arbre cronològich, fet per don Geroni Borao y editat per don Ramón de S. N. Araluze, essent d'estimar el bon servey que ve a prestar en nostra terra, generalisant el coneixement de sa historia.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors.

No s'admeten els que no sían inédits.

No's tornan els originals.

Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

PREUS DE SUSCRIPCIO

CATALUNYA: Un any.	8	Pessetas.
" Mitj any.	4'50	"
" Trimestre.	2'25	"
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA: Un any..	9	"
EXTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent.	20	Céntims.
" atrassat, ab folletins..	40	"
" " sense folletins..	25	"